

נידה לג

משה שווערד

1. רמב"ם יד החזקה - הלכות מטמאי משכב ומושב פרק ג

(ב) אין משכב בועל נדה ומרכבו כמשכב נדה ומרכבה שהמשכב או המרכב שדרסה עליו נדה אב מאבות הטומאה ומשכב בועל נדה ומרכבו ולד טומאה ככלים שנוגע בהו שאינו מטמאין אדם ולא כלים אלא אוכלין ומשקין בלבד ולמה נגרעה טומאת משכבו מטומאת משכבה מפני שנאמר בבעל נדה ותהי נדתה עליו וטמא שבעת ימים ונאמר בו כל המשכב אשר ישכב עליו יטמא מאחר שנאמר ותהי נדתה עליו איני יודע שהוא מטמא משכב ולמה נאמר מפי השמועה למדו שהכתוב נתקן מטומאה חמורה מלטמא אדם וכלים ותלאו בטומאה קלה שיהיה משכבו ולד ולא יטמא אדם וכלים אלא אוכלין ומשקין בלבד כשאר ולדות הטומאות:

2. רמב"ם יד החזקה - הלכות מטמאי משכב ומושב פרק ו

(ג) כל הכלים שינשא למעלה מן הזב הם הנקראין מדף והם כולם ככלים שהוא נוגע בהם שהם ראשון לטומאה ואינו מטמאין לא אדם ולא כלים אבל מטמאין אוכלין ומשקין כשאר ולדות הטומאה וטומאת מדף מדבריהם.

● [השגת הראב"ד - וטומאת מדף מדבריהם א"א יש טומאת מדף מדבריהם אבל זו אע"פ שהיא קרויה מדף אינה מדבריהם שהרי אמרה תורה והנוגע בכל אשר יהיה תחתיו יטמא עד הערב ודרשין ליה במסכת נדה כל אשר יהיה תחתיו הזב ואמרה תורה יטמא עד הערב ודרשין ליה במסכת נדה כל אשר יהיה תחתיו הזב ואמרה תורה יטמא עד הערב אלמא כלי שטף נמי מטמא במגע]:

3. כסף משנה הלכות מטמאי משכב ומושב פרק ו

ומ"ש וטומאת מדף מדבריהם. הוא ממה שאמרו בריש נדה (דף ד' ע"ב) בטומאה דרבנן דיקא נמי דקתני מדף כד"א קול עלה נדף ואע"ג דבפרק בנות כותים (דף ל"ב ל"ג) יליף לה מקרא משמע לרבינו שהוא אסמכתא דהא בת"כ דריש האי תחתיו תחתיו ממש ולא לעליונן כדדריש בפרק בנות כותים ובוה נתייבב מ"ש עליו הראב"ד א"א יש טומאת מדף מדבריהם אבל זו אע"פ שהיא קרויה מדף אינה מדבריהם שהרי התורה אמרה והנוגע בכל אשר יהיה תחתיו יטמא עד הערב ודרשין לה במסכת נדה כל אשר יהיה תחתיו הזב ואמרה תורה יטמא עד הערב אלמא כלי שטף נמי מטמא במגע עכ"ל. ומה שסיים אלמא כלי שטף נמי מטמא במגע היינו לומר שכיון שעליונו של זב מטמא מן התורה לדעת הראב"ד הרי הוא ראשון ומטמא כלי שטף במגע אבל לדעת רבינו שאינו טמא אלא מדרבנן אינו מטמא כלים כלל:

4. ספר חתם סופר על מסכת נדה דף לב/ב

תחתונו של בועל נדה כעליונו של זב. ברמב"ם משמע להדיא תחתונו של בועל נדה הוא דאורייתא אמנם גבי עליונו של זב ס"ל שהוא רק דרבנן בעלמא מדאמרינן לעיל ד' ע"ב דמדף הוא דרבנן וכ"כ מ"ד דס"ל דבשמעתין דמייתי קרא הוא רק אסמכתא בעלמא. וצ"ע א"כ איך תלה תניא בדלא תניא תחתונו של בועל נדה כעליונו של זב ותחתונו של בועל נדה דאורייתא הוא ועליונו של זב דרבנן בעלמא הוא ע"כ נ"ל דס"ל לרמב"ם דודאי משנתנו ס"ל דגם עליונו של זב דאורייתא מוהנשא נישא כתיב אמנם שמעתין דלעיל ד' ע"ב הנ"ל ס"ל כהמסורת שכ' תוספות דוהנושא מלא כתיב דקיי"ל כמ"ש בכל ס"ת שלנו ואין לנו שום דרש על עליונו של זב והוה רק מדבריהם. ובוה ניחא מ"ש בספר שב יעקב דאע"ג דאין אנו מחזירים ס"ת משום חסירות ויתירות כיון שאין אנו בקיאים בהו מ"מ חסירות ויתירות שנדרשו בהש"ס מחזירים ס"ת. והקשה בסדרי טהרה א"כ כל ס"ת שלנו פסולות שכ' והנושא מלא עפ"י המסורת והש"ס דרש מחסר עליונו של זב. ולפי הנ"ל א"ש שאני הכא דבש"ס גופיה איכא פלוגתא וסתמא דתלמודא דלעיל ד' ע"ב ס"ל כמסורה הנ"ל, ועי' מ"ש עוד לפנינו ישוב והכרח להנ"ל:

5. תוספות מסכת זבחים דף קב עמוד ב

פריך רב אחאי - בכל מקום לשונו משונה כדאשכחן בריש כתובות (דף ב:) פשיט רב אחאי ומתוך כך היה אומר רבינו שמואל דהוא רב אחאי שעשה השאלות שהיה מרבנן סבוראי דבתר רבינא ורב אשי דהוסיף הוראה וכתבו אחרי כן דבריו בסוף הש"ס ומיהו בההיא דכתובות אשכח רב אשי דמירי בתריה.

6. ספר חכמת בצלאל

פריד ר' אחאי אימר ניתקו הכתוב כו'. עיין בספר באר יעקב בכללים שלו דף קמ"ג ע"ד, הקשה מזה על בעל הליכות עולם שכתב דהיכא דאיתא בתלמוד פריד ר' אחאי, או מגדף בה ר' אבהו דומיתן, שאין זה מדברי אמוראים שבגמרא, כי אם מרבנן סבוראי, כמו ר' אחאי גאון בעל השאלות, שהיו אחרי הגמרא, והועמדו דבריהם תוך הגמרא, שהרי כאן נאמר פריד ר' אחאי, והמתיר הוא ר' אסי שהיה מהאמוראים הקדמונים קודמים לרבנן סבוראי הרבה מאד, ויעו"ש עוד קושיות רבות כאלה מ כמה סוגיות, ונעלם ממנו שהוא לא ראה וידע שדבר זה נאמר כבר משמיה דהרשב"ם ז"ל; בכתובות דף ב' ע"ב בתוס' ד"ה פשיט רב אחאי כו', והתוס' שם הקשו על הרשב"ם מהסוגיא דכתובות שם ממש כקושית בעל באר יעקב הג"ל, ועי"ז לא נדחו דברי הרשב"ם כי י"ל שאותה הקושיא שהקשה ר' אחאי כבר התקשה בבית המדרש בימי אמוראים הראשונים, וחד מאמוראים הראשונים השיב עליה, ולכן מיייתי לה תלמודא לתירוצו בשמו, וכמ"ש התוס' בתל"ד דף ב' ע"ב בדי"ה אנא שויטתן כשרה קא קשיא לי, דמשמע שרב אסי הקשה אותה תקשיא.

7. ספר שערים מצ' בהל'

יום שפוסקת בו סופרתו למנין שבעה וכו'.
 כתב בספר היראים (סי' קצב) דיום שפוסקת בו אינו סופרתו למנין ז' כו', ואע"ג דאקשי רמי בר חמא עלה ואנן נמי ניספריה דקי"ל מקצת היום ככולו, ולא ידעי לתרוצי פיריכה, אברייתא סמכינן כי הברייתא לא נתבטלה מכת הפירכא כו' עי"ש. ועי' בתוס' (ד"ה דאיהו) ובתוס' הרא"ש (ע"ב ד"ה שבקיה), וכן נפסק בשו"ע (יו"ד רס"י קצו), ועי"ש בב"י ובאר הגולה, ועי' מה שכתבנו לקמן (סט. ד"ה

8. ספר חתם סופר על מסכת נדה דף לג/א

ותספרנו ואנן נמי ניספריה. לכאורה יש לעיין דהא כתיב בתורה ימים רבים בלא עת נדחה ודרשינן ימים שנים רבים שלשה שנעשה זבה גדולה ע"י ג' ימים ומשמע שאריכה שיהיה שופעת ג' ימים שלמים אלא דמקצת היום ככולו ואם ראתה רק ראייה אחת ביום הו"ל כאלו ראתה כל היום וא"כ יום השלישי שפוסקת בו והזקוקה כאלו ראתה כל היום ואמרינן מקצת יום טמא ככולו איך נאמר בסופו מקצת יום נקי ככולו וכי נעשה מיום א' כולו טמא וכולו טהור ואם כן בזבה א"א לומר כן, וגם בזב זכר דתליא בראיות נמי נילף מזבה אף ע"ג דאיכא למיפרך מה לזבה שכן מטמאה באונס מ"מ כיון דפשטיה קרא דזב נמי משמע דלא נימא מקצת היום ככולו כק"י רבא א"כ ש"ז דסותר היכי משכחת ליה אלא דאפשר למדחק בראתה סמוך לשקיעת החמה מ"מ השחא דגלי בזבה דלא נימא מקצת היום ככולו מטעם הג"ל ובזב נמי פשטיה דקרא הכי משמע הוי גילוי מילתא בעלמא למילף מזבה ולא פרכינן וכמ"ש תוס' לעיל ד"ה למעוטי אשה מלובן. וי"ל למסקנא אה"ג ומשנ"ה לא קי"ל ככותאי אלא הא לר' יוסי נמי צריכין טעם לבנות כותים כי היכי דלא להו כחוכא וטלולא וכמ"ש תוס' לעיל ד"ה ר"מ ואף ע"ג דהך ברייתא דקיימינן עליה ר"מ קאמר לה מ"מ האי טעמא אזל נמי לר' יוסי ור' יוסי הא ס"ל גבי שומרת יום דמקצתו ככולו לענין טומאה ומקצתו האחרון ככולו לענין שמירה ולדידיה שפיר קשה, וק"ל:

9. שו"ת ב"ח (ישנות) סימן קמה

על דבר הנער שנולד בר"ח טבת ואירע בר מצוה שלו בר"ח טבת שהוא יום הראשון דיום ר"ח טבת אם מותר להתפלל ערבית בליל טבת /נראה שההמשך צריך להיות כך בשבת שהוא יום ראשון דר"ח טבת אם מותר להתפלל ערבית בליל שבת/. נראה בעיני דאע"פ דאנו נוהגין דלתפילה אינו מצטרף כי אם גדול ממש כמו שהאריך הר"י קארו ז"ל בסי' נ"ה בא"ח והיינו שהוא כן י"ג שנה ויום אחד כמו שכתוב בש"ע שלו מ"מ אינו רוצה לומר יום א' ממש אלא ר"ל דבעינן י"ג שנה שלימות ומיד שהחשיך נחשב גדול ומצטרף דאין לומר דבעינן יום אחד כדי שיהא לו י"ג שנה מעל"ע עד שעה שנולד דא"כ כי קאמר תלמוד כי פליגי ויצא דופן אהא דת"ר בת ג' שנים מקודשת בביאה דברי ר"מ וח"א בת ג' שנים ויום א'. מאי בינייהו אמרי דבי ר' ינאי ערב ר"ה איכא בינייהו ור' יוחנן אמר שלשים יום בשנה חשוב שנה א"כ א"ב/ ואמאי לא קאמרי דאיכא בנייהו דלר"מ במקצת היו' סגי ולרבנן בעינן מעת לעת עד שעה שנולדה. אלא בע"כ דקי' לי לתלמוד דלא בעינן מעל"ע אפילו לרבנן וכדכתבו התוספות לשם וטעמא נ"ל דהא אנן לא בעינן אלא דלהוי ג' שנים שלימות וממילא במקצת יום א' סגי ואפי' במקצת לילה סגי ואפי' לדעת התוס' שסוברים באבילות דז' ושלישים דלא אמרה בהו מקצת יום ככולו אלא ביום ממש ולא במקצת לילה. התם שאני דבעי ספירה ז' ימים ושלישים יום הלכך לא אמרה בהו מקצת לילה ככל היום משא"כ הכא דלא בעינן יום אחד אלא כדי שיהיה לנו י"ג שלימות ולאפוקי חסרון שעות הלכך מיד במקצת לילה נתמלא שנותיו והוה גדול וזה דבר פשוט לפע"ד ...

10. חדושי הרשב"א על מסכת נדה דף לג/א

ופולטת שכבת זרע. פרש"י ז"ל כגון שמשא בזוב, שאלו שמשא קודם לכן ואח"כ ראתה ג' ימים ונעשית זבה גדולה ואחר ג' פלטה ש"ז, אפי' לכשתמצא לומר שהיא כרואה אינה סותרת, לפי שאין שכבת זרע מטמא לאחר ג' ימים מפני שהוא מסריח ואינו [ראוי] להזריע כדאיתא לקמן. אבל הר"א אב ב"ד ז"ל פי' שמשא ביום שביעי לטהרתה אחר שטבלה. ובתוס' העמידה אליבא דחכמים דאמרין בשבת פ' ר' עקיבא (פ. ב) דשש עונות שלימות בעינן, וזמנין משכחת לה דפלטה לד' עונות וחצי או לה' עונות:

11. עה"ש העתיד

הלכות שאר אבות הטומאות סימן קמח רפ"ו

הטומאה חמורה כל כך עד ששורפין עליה תרומה אף שיש איסור בשריפת תרומה טהורה, ומ"מ גרפת מפני הטומאה ק"ו לקדשים שבהם יש יותר חומר הטומאה מבתרומה, ואח"כ אומר להיפך דהולין ולא שורפין מפני שאין הטומאה ברורה ויש חשש איסור לשרוף תרומה טהורה ק"ו לקדשים שאין שורפין שבהם יש יותר איסור שריפה.

ט. דע שיש לי שאלה בכל הני שאמרו חכמים לשרוף עליהן תרומה וקדשים אע"פ שמדאורייתא הן טהורין, והא אסור מן התורה לאבד תרומה כדכתיב את משמרת תרומתי וכ"ש קדשים. ואיך צו חכמים לשרוף כיון שמן התורה טהורים, והרי אין כח לחכמים לעקר אלא בשב ואל תעשה ולא בקום ועשה כדאיתא ביבמות [צ]. התשובה לזה דודאי יש כח ביד חכמים לאסרם באכילה דהוה שב וא"ת וממילא דמסיחים דעת מהן ונפסלים מן התורה ואו מותר לשרוף, וכה"ג כתבו התוס' ביבמות שם לענין סדין בציצית, ועוד דאמרינן שם דלמיגדר מילתא מותר אפילו בקום ועשה, והכא הא ודאי דהוה למיגדר טהרת תרומה וקדשים, ועוד דלאו גמור לא מציינו בזה.

י. אמנם זה נ"ל בפשיטות דבכל מקום שצו רבנן לשרוף מ"מ אסור להוסיף טומאה על טומאתו אף שהולכין לאיבוד, ואע"ג דבמשנה דר' חנינא סגן הכהנים בפסחים [י"ד]. מתירין להוסיף טומאה על טומאה כשעומדים לשריפה, וזה כשהיתה עליה מקום טומאה דאורייתא, כגון לעשות משלישי שני או ראשון כמבואר שם, אבל לא כשמקום היתה רק טומאה דרבנן עליה, נראה ודאי שאין להוסיף עליה טומאה דאורייתא.

12. שו"ת רדב"ז חלק ב סימן תשצו

...נמזה שהשמיט הרב ז"ל בנות כותיים ובנות הצדוקים דהאיזנא קים ליה בדרכה מיניה דאינן טובלות במי מקוה כלל אלא זורקות עליהם מים וסומכים על פסוק וזרקתי עליכם מים טהורים וגו' ומפני שמקצת הרבניות היו נוהגות במנהג הרע הזה הוצרך הרמב"ם ז"ל לעשות תקנה ולהחרים שלא להגבות לשום אשה כתובה עד שתשבע שטבלה במי מקוה הכשר לטבילה...

13. חדושי הרשב"א על מסכת נדה דף לג/ב

וקדם אצל אשתו. ק"ל היאך האמינה [הא אמרינן] (בכורות לה, א) החשוד בדבר לא דנו ולא מעידו. ועוד למה לי אצל אשתו, לישיליה לדידה:

14. ריטב"א על מסכת נדה דף לג/ב

קדם אצל אשתו. איכא מרבתי דקשי' ליה היאך האמינה לדידה דהא החשוד בדבר לא דנו ולא מעידו ועוד ולשייליה לדידה ונראה דאם איתא להאי קושיא חדא מנייהו מתרצא לחברתה דאיהו גופי' שראה שהריקו פניו היה מתכוין לעדות ואינו מעידו אבל לאשתו שאל ומסית לפי תומו שאין כאן עדות חשוד ומיהו נראה דקושי' קמיייתא לא דקו בה שפיר חדא דהלכתא כרשב"א דאמר דנו ומעידו בדבר שאין לו בו הנאה וכדאיתא בבכורות ועוד שלא אמר אינו מעידו אלא בחשוד לעשות במזיד אבל כסבור לעשות הטר כגון אלו הצדוקים כדבירנא בפ"ק דיבמות הילכך לצדוקי עצמו שהכיר שחרה לו לא סמך עליו שמה יעיד שקר מחמת יראה לפי שבאה לו הטומאה על ידו שהרי מתיראין היו מן הפרושים אבל באשתו ליכא למיחש ואפי' בשואל ממנה בתורת עדות כיון שלא ידעה בענין בעלה ולפי' קדם אצל אשתו קודם שילך בעלה ויספר לה הענין כנ"ל:

15. מהרש"א על נדה דף לג/ב

גמ' והוריקו פניו של כ"ג וקדם אצל אשתו כו'. נקט האי לישנא דהוריקו ע"ש הך חששא דהשלימו לדם ורוק ופרש"י אצל אשתו של צדוקי לשאלה כו' ע"ש ולשון אע"פ שנשי צדוקים הן מתייראות מן כו' לא משמע כן אלא אשתו אאשת כ"ג קאי והיתה אשת כ"ג בקיאה בהם כמו ר"י וק"ל:

16. ספר בנייהו בן יהוידע על נדה דף לג/ב

ש"מ ירא שמים הוא אזל לגביה. י"ל מדבריו אלו משמע דמשום דידע שהוא ירא שמים אזל לגביה, וקשא והלא מעיקרא אמר אי איכא צורבא מרבנן הכא איזיל אקביל אפיה דמשמע לא דקדק על יראת שמים כי אם על תורה בלבד. ונ"ל בס"ד בתחלה אמר לאקבולי אפיה בבית המדרש ולהכי לא דקדק שיהיה מופלג ביראת שמים כי כיון שהולך אצלו לבית המדרש אין בזה זלזול כבוד לרב פפא שהוא מופלג ומפורסם בחכמת התורה, אך כיון ששמע דאמרה לו ההיא סבתא יהא רעווא דתהוי כוותיה אמר שמע מינה שהוא מופלג ביראת שמים ועל כן איזיל לגביה לביתו ולא לבית המדרש דעביד ליה יקר טפי בהכי כיון שהלך לביתו, ולכן גם הוא עשה לו כבוד ביותר דהכין לו סעודה ושחט לו שור לכבודו. אי נמי בתחלה אמר אי איכא צורבא מרבנן שהוא שלם וחכם בגרסא ובעיון אז איזיל לאקבולי אפיה, והך סבתא אמרה ליה איכא הכא צורבא מרבנן ורב שמואל שמיא, פירוש מה שקורין אותו רב שמואל הוא בעל השם מקטנותו, כמו שאמר בגמרא א"ל מה שמך א"ל רב הונא, וא"ל איך אתה קורא שמך רב הונא, א"ל בעל השם אני, כך קורין לי מקטנותי, וכן הענין כאן, א"ל רב שמואל שמיא מקטנותו, כי עדיין לא נשלם בחכמת העיון והסברה, כי אם רק תני מתניתא בקי בגרסא, ויהא רעוא דתהוי כותיה, ומזה דייק רב פפא דהוא מופלג ביראת שמים, כי בתורה עדיין אינו שלם ואיך תברכהו להיות כמותו, ועל כן אמר איזיל לגביה, אע"ג דאינו שלם בחכמת העיון כי אם תני מתניתא, עם כל זה כיון דמופלג ביראת שמים איזיל לגביה:

17. רמב"ם הלכות מטמאי משכב ומושב פרק יא

הלכה ט: טומאת ע"ה ברגל כטהורה היא חשובה שכל ישראל חברים הן ברגלים וכליהם כולם ואוכליהם ומשקיהן טהורים ברגל מפני שהכל מטהרין עצמן ועולים לרגל, לפיכך הן נאמנים כל ימות הרגל בין על הקודש בין על התרומה, משעבר הרגל חוזרין לטומאתן.

הלכה י: הפותח חביתו ברגל והמתחיל בעיסתו ועבר הרגל הרי שאר החבית ושאר העיסה בחזקת טומאה שהרי נגעו בו ע"ה ואע"פ שלא נגע בה אלא בזמן שהוא כחבר אינה טהורה אלא בימי הרגל בלבד.

הלכה יא: אחר הרגל במוצאי י"ט היו מטבילין כל הכלים שהיו במקדש מפני שנגעו בהן עמי הארץ ברגל בשעת החג, ולפיכך היו אומרים להן אל תגעו בשולחן בשעה שמראין אותו לעולי רגלים כדי שלא יהיה טמא במגעו אחר הרגל ונמצא צריך טבילה והערב שמש ונאמר בלחם הפנים לפני תמיד, וכל הכלים היו טעונים טבילה והערב שמש חוץ ממזבח הזהב ומזבח הנחושת מפני שציפוייהן כבטלין לגביהן.

18. רמב"ם הלכות טומאת אוכלין פרק טז הלכה ו

כל ישראל מוזהרין להיות טהורים בכל רגל מפני שהם נכונים ליכנס במקדש ולאכול קדשים, וזה שנאמר בתורה ובנבלתם לא תגעו ברגל בלבד ואם נטמא אינו לוקה אבל בשאר ימות השנה אינו מוזהר.

19. משנה למלך הלכות טומאת אוכלין פרק טז

[י] כל ישראל מוזהרים להיות טהורים בכל רגל כו' ... וא"כ אין לנו להוכיח מכאן שהקלו ברגל בטומאה יותר משאר ימות השנה אך מאותה משנה שהביא הרב דקתני וחכמים אומרים לא יגמור מוכיח מינה דע"כ טעמא הוא לפי שהותרה טומאת ע"ה ברגל ומש"ה אמרו חכמים דלא יגמור אחר הרגל שאם היה הטעם לפי שהכל מטהרים עצמן ברגל אין חילוק בין רגל לאחר הרגל וכן נראה שהיא כוונת הרב ממה שהאריך להביא דברי רש"י שבפירוש המשנה אלא שאני תמיה לפי זה שנמצאו דברי רבינו סותרים זה לזה שהרי בפ"א מהלכות משכב ומושב דין ט' כתב טומאת עמי הארץ ברגל כטהרה היא חשובה כו' מפני שהכל מטהרין עצמן ועולין לרגל כו' ואח"כ כתב הפותח חביתו ברגל כו' הרי שאר החבית ושאר העיסה בחזקת טומאה שהרי נגעו בו עמי הארץ כו' הרי דס"ל שאף שהטעם הוא לפי שהכל מטהרין עצמן ברגל אפ"ה לא יגמור והנראה אצלי בדעת רבינו הוא שעיקר הטעם הוא לפי שחכמים לא רצו לגזור טומאה על ע"ה ברגל משום שהכל מתקבצין בירושלים ואם היינו גוזרים עליהם טומאה הוה אתו לאינצויי והיה כל אחד ואחד עושה במה לעצמו ומצאו טעם להיתר זה לפי שהכל מטהרין עצמן ברגל אבל לאחר הרגל שבטל עיקר הטעם חזר הדבר לעיקרו ולפי זה אין מקום כלל לקושיית הרב ואף אם היינו אומרים שאין הטעם כי אם משום דלא גזרו טומאה ברגל לא מצאתי מקום לקושיית הרב דמה ענין טומאת עם הארץ שהיא גזירה דרבנן דאמרינן דברגל לא גזרו לפי שכל ישראל היו באים שם ואיכא למיחש למחלוקת לטומאת מגע נבילה שהיא מן התורה דאמרינן דכיון דברגל הכל צריכין לעלות וליראות ולאכול שלמי שמחה ושלמי חגיגה דאמרינן דצריכין ליהזר שלא יגעו בנבילה או בטומאה אחרת ברגל סוף דבר דברי הרב נעלמו ממני:

20. רש"י חגיגה דף כו/א

לא יגמור - אחר הרגל, אף על פי שברגל הן טהורין, לא שטהרתן טהרה, אלא שברגל הכל חברים, אבל לאחר הרגל מגעו טמא למפרע, כדאמר במתניתין עבר הרגל מטבילין כלי העזרה מפני שנגעו בהן עמי הארץ ברגל:

21. תלמוד ירושלמי מסכת חגיגה דף כא/א

הלכה ו מתני'... ובירושלם נאמנין אף על הקודש אע"פ שיש עדים יודעים א"ר יהושע בן לוי (תהלים קכז) **ירושלם הבנויה כעיר שחבורה לה יחדיו עיר שהיא עושה כל ישראל לחברים מעתה אפי' בשאר ימות השנה א"ר זעירה ובלבד בשעה ששם עלו שבטים**

22. פני משה מסכת חגיגה פרק ג

אמר רבי יהושע בן לוי וכו'. טעמא דבשעת הרגל נאמנין על הכל משום דכתיב ירושלים הבנויה כעיר שחבורה לה יחדיו וכפל התיבות דריש שחבורה יחדיו למד על העיר שהיא עושה כל ישראל חברים ומדכתיב ששם עלו שבטי י-ה משמע דוקא בשעה שעלו שבטים לרגל:

23. תלמוד ירושלמי מסכת בבא קמא דף לג/ב

גמ' אמר ר' בא כגון מהיר שהיא עשר מיל על ששה עשר מיל. תני אין מגדלין תרנגולין בירושלם מפני הקדשים ולא כהנים בארץ ישראל מפני הטהרות יכול אף בירושלם כן. או ייבא כיי דמר רבי יהושע בן לוי **ירושלם הבנויה וגו' עיר שמחברת ישראל זה לזה**. ...

24. פני משה מסכת בבא קמא פרק ז

או יבא כהאי דאמר ר' יהושע בן לוי. לעיל בפ' חומר בקודש דדריש מקרא ירושלם הבנויה וגו' כעיר שחבורה וגו' עיר שמחברת ישראל זה לזה כשעולים לתוכה נעשים הכל כחברים וכולן שוין זה לזה ולפיכך נאמנין על הטהרות כדתנן התם וש"ס קיצר כאן כדרכו והוא כמו וכו' וסמוך על

המסקנא דהתם דפריך שם מעתה אפילו בשאר ימות השנה ואמאי תנן במתני' שם ובשעת הרגל אף על התרומה ומשני התם ר' זעירא ובלבד בשעה ששם עלו שבטים. דוקא בשעה שכל השבטים עולים לרגל שם כדכתיב ששם וגו' והיינו נמי דקאמר הכא והאי או כמו אלא הוא כדרך לשון הש"ס הזה כלומר לא כדס"ד דאף בירושלים שייכא טעמא דטהרות אלא דאתייה כאי דרשא דר' יהושע בן לוי שם דדוקא בשעת הרגל הם כחבירים לענין טהרות והלכך אצטריך הכא לטעמא דמפני הקדשים משום שאר ימות השנה:

25. מהרי"ץ חיות (בידה)

דף לד ע"א גמ' הכותב פטאם כלס הנריס. ל"ב בירושלמי ב"ק שרק מרובה גרסינן כפי שחיברה לה יחדיו עיר פתחגרת אל ישראל זה לזה. אבל בירושלמי תנינא שרק חותמך בקדש דרשו כפי שחיברה לה יחדיו פטאל נשמו הנריס בשעת הרגל. וכבר הפשוט הכי יפה מראה פל השני הלזה. **וה"ל** דתייבס פנין אחד סס דכבר כתב סמכ"ס פמ"ג למשה ח"ג וז"ל אבל ימים טובים הנה סולם לנפשה ונקטין פיש כסס בראה עברי אדם לריכין פליהס ויש מהס מופלמ כמנין סאכנה קלריסה קפטיס בין בני אדם סאח וספחדס ספדורה כספזלות סאח. וסחאכב ג"ל וסגרתס קלחס לקחס פ"ק וכבר אמרו חז"ל קסודרין פ' חק גדולה לנימה סמקרתס אס כרשקיס וספרס פכיחו פל בניאי כספל. סד"ד לסיפוך גדול ספיחוד כסס סאחס מועס פלמו לטול אלל ישראל סכירו וכפרס פס רכס סאריס נחאן אללו פל סמספרות ופל ספסרות ולל נחסס אחר ר"ע כפטיס פ"ה פו ימן לי ת"ס וסכסכו כחחור (ספסריס פס פ"ב) ודיס עיקר סקינה לפליית רגל תפוס לחכר אס לטת ישראל אס לזס חבל סרדין לל חוקק כספרס אס לל יסי' נחאניס אס לזס לססרות ורלו חז"ל פלוח מרשוק לסשניס חונס פלל ינל קשנן לרקד כייסס כייסס סקדועיס סללו לנריס קנאס ופיחוד סלכנות ופכאל כל ישראל הנריס בשעת הרגל. ואף פמי סארץ נחתיס אס פל ייס ופל קתנא. ותפ"ו כרשוס נחכר ופס סארץ נחטל יחד נחס. ולסיחוק יחד כספרס מרפסיס ופ"ו פגדל סאכס ויסחכוד סלכנות אס לזס וז"ל: